

Jesús - Tzotzil, Zinacantán

1.1

Ja' li' yaloj ti lic yal a'yuc sc'op Riox ti Juan j'ac'-ich'vo'e

(Mt. 3.1-12; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

1.1 Ja' la yech ivinaj ti ja' chac' jcuxlejaltic ta sbatel osil ti Jesucristoe, ti Xch'amal Rioxe.

1.14-15

Ja' li' yaloj ti ta estado Galilea lic chanubtasvanuc ti Jesuse

(Mt. 4.12-17; Lc. 4.14-15)

1.14 Ts'acal to c'alal tiq'uul xa'ox ta chuquel ti Juane, ti Jesuse isut la ech'el ta Galilea. Ja' la ba yal a'yuc ti tspasvan xa ta mantal ti Rioxe.

1.15 —Ista xa yora chaspasic ta mantal ti Rioxe. Ictaic xa spasel li c'usitic chopole, ch'unic ti chaspasic xa ta mantale —xi la.

1.32-34

Ja' li' yaloj ti icol yu'un ep ta tos chamel ti Jesuse

(Mt. 8.16-17; Lc. 4.40-41)

1.32 Ti c'alal i'och ac'ubale, ti much'utic oy yajchamele tey la yic'ojbeic c'otel ti Jesuse xchi'uc la ti much'utic ochem pucuj ta yo'onique.

1.33 Tey la lamal ic'otic ta ti'na ti crixchanoetique.

1.34 Ti Jesuse icol la yu'un ti jchameletique. C'usuc no la chamelal cha'iic icol la yu'un scotol. Isloq'ues la pucujetic ti ochem ta yo'onic ti crixchanoetique. Ti pucujetic muc la x'aq'ue c'opojicuc yu'un ti Jesuse yu'un la sna'ojic ti ja' Xch'amal ti Rioxe.

2.1-12

Ja' li' yaloj ti itsatsub yoc sc'ob ti jun vinique

(Mt. 9.1-8; Lc. 5.17-26)

2.1 Ts'acal to c'alal i'ech' jayib c'ac'ale, ti Jesuse isut la ta Capernaum. Ti jchi'iltac ta israelale iya'iic la ti tey xa ic'ot ti Jesuse.

2.2 Ora la istsob sbaic ech'el yo' bu ti Jesuse. Mu xa la x'ochic o ti yut nae. Lamal xa la jlom ta ti'na. Ti Jesuse iyal la sc'op Riox.

2.3 Tey la sq'uechojic c'otel ta pop jun jchi'ilticotic, ch'abal la yip jun yoc sc'ob. Chanvo' la yajval.

2.4 Muc la sta ochel sbeic ja' la ti toj noj ti nae. Solel la imuyic ta bana yu'un pach'al. Ixch'ojic la jset', tey la isyalesic xchi'uc spop ti jchamele. Tey la ic'ot ta stuq'uul ti Jesuse.

2.5 Ti Jesuse iyil la ti xch'unojic ti oy syu'ele.

—Jch'amal, ac'bilot xa pertonal yu'un lamule —xut la ti jchamele.

2.6 Tey la chotajtic jayvo' ti much'utic ta xchanubtasvanic yilel ta smantaltac Rioxe.

2.7 “¿C'u yu'un ti x'elan chale? Tsp'is sba ta Riox. Muc much'u xu' chiyac'botic pertonal yu'un li jmultique, ja' no'ox ti Rioxe”, xi la ta yo'onic.

2.8 Ti Jesuse yiloj la ti c'usi isnopique.

—¿C'u yu'un ti x'elan chanopique?

2.9 Ti x'elan icalbe li vinique ti “ac'bilot xa pertonal yu'un lamule”, xcute, much'uuc no'ox xu' chal yech, yu'un mu voeluc ta alel. Ja' no'ox yech mu voeluc ta alel ti “lican, tamo ech'el lapope, xanavan”, xichiotique. Pero ja' tsc'an chaq'uelic mi ch'ot sc'op ti much'u yech chale.

2.10 Li vo'one ical ti ac'bil xa pertonal yu'un smul li vinique. Pero q'uelic me c'usi ta jpas lavie yo' xavilic o ti vo'on no'ox ta xcac'be pertonal yu'un smulic li crixchanoetic li' ta sba balamile, vo'on ti co'ol crixchanootique —x'utatic la yu'un ti Jesuse.

2.11 —Vo'on chacalbe, lican, tamo ech'el lapope, batan ta ana —x'utat la yu'un Jesús ti vinique.

2.12 Ora la ilic. Iyil la scotolic ti iyich' ech'el ti spope, iloc' la ech'el. Xch'ayet xa la yo'onic ti crixchanoetique.

—Coliyal Riox muc bu xquiltic o yech ti x'elan tspase —xiic la.

4.35-41

Ja' li' yaloj ti ispajes ic', ivaxi yu'un nab ti Jesuse

(Mt. 8.23-27; Lc. 8.22-25)

4.35 Ti c'alal i'ic'ub osile —Batic ta jech nab —x'utatic la yu'un Jesús li lajchavo'e.

4.36 Isc'oponic la comel ti crixchanoetic tey lamalic ta ti'nabe, ja'o la i'ochic ech'el ta canova ti tiq'uul o onox ti Jesuse. Tey la ibat yan canovaetic uc.

4.37 Ja'o la ilic tsots ic', xyuc'yon xa la tajmec li nabe. Ep la i'och vo' ta yut canova, chmuc xa'ox la yalel.

4.38 Ti Jesuse tey la vayem ta chac canova, yac'oj la xonjol. Istijic la.

—Jchanubtasvanej, ¿mi muc ta alel avu'un ti chimucotic xa yalele? —xutic la.

4.39 Ilic la ti Jesuse, ispajes la li iq'ue, ivaxi la yu'un li nabe.

4.40 —¿C'u yu'un ti chaxi'ique? ¿Mi mu to bu ach'unojic ya'el ti vo'on tsots jyu'ele? —x'utatic la.

4.41 Más to la ixi'ic. Xalxalbe xa la sbaic:

—¿Much'u li vinic li'i ti jliquel ispajes li iq'ue, ti ivaxi yu'un li nabe? —xut xa la sbaic.

5.22-24

5.22 Tey la ic'ot jun jmeltsanejc'op ta templo teyo'e, Jairo la sbi. Ti Jairoe, c'alal iyil ti Jesuse, isquejan la sba ta yichon, ja'o la isnijan sba ta balamil noxtoc.

5.23 —Ta xcham xa jtseb. Abulajan ba ac'o ac'ob ta sba yo' xcuxi oe —xi la.

5.24 Ti Jesuse ibat la xchi'uc. Tey la nap'alic ech'el slajchava'alic xchi'uc epal crixchanoetic, snet'net' xa la sbaic ech'el.

5.35-42

5.35 Ti c'alal yolel chlo'ilaj ti Jesuse, ja'o la ital jayvo' ti much'utic teyic ta sna ti Jairoe.

—Icham xa latsebe. Yech xa no'ox chba yac' svocol li Jchanubtasvaneje —xutic la yulel ti Jairoe.

5.36 Ti Jesuse, c'alal iya'i ti c'usi i'albat ti jmeltsanejc'ope —Mu xavat avo'on. Ja' no'ox ch'uno ti oy jyu'ele —x'utat la.

5.37 Ti Jesuse mu la sc'an xchi'in ech'el ep crixchanoetic. Ja' no la iyic' ech'el li Pedroe, xchi'uc li Jacoboe, xchi'uc yits'in, ja' li Juane.

5.38 Ti c'alal ic'ot ta sna jmeltsanejc'op ti Jesuse, iyil la ti xnechetique, ti tol ch-oc' ch-avanique.

5.39 Ti Jesuse i'och la ta yut na.

—¿C'u yu'un ti xanechetique, ti tol cha'oq'uique? Li tsebe muc bu chamem, ta xvay no'ox —x'utatic la yu'un ti Jesuse.

5.40 Tse'ej la xa'i scotolic ti x'elan iyale yu'un la sna'ojic ti ichame. Ti Jesuse istac la loq'uel scotol ti much'utic teyique. Ja' no'ox la teyic ti stot sme' tsebe xchi'uc li oxvo'e. I'ochic la ech'el yo' bu telel ti ánimae.

5.41 Ti Jesuse istsacbe la sc'ob ti tsebe.

—Talita cumi —xut. Li talita cumie, “tseb, chacalbe lican”, xi smelol.

5.42 Ora la icha'cuxi ti tsebe, ilic la, ixanav la yu'un lajcheb xa sjabilal. Xch'ayet xa la yo'onic ti much'utic teyique.

7.18-23

7.18 —¿Mi muc xava'ibeic smelol ya'el uc? ¿Mi mu xana'ic ya'el ti muc bu chata o amulic ta stojol Riox li c'usitic chalajesique?

7.19 Li c'usitic chalajesique ta ach'utic no'ox ch'ot, chatsa'taic loq'uel —x'utatic la yu'un ti Jesuse. Ti c'usi iyal ti Jesuse, ja' smelol ti naca lec scotol li ve'lile.

7.20 Lic la yal noxtoc:

—Ti much'utic chopol c'usi chalique, ti chopol c'usi tspasique, ja' ta sta o smulic ta stojol ti Rioxe.

7.21 Ta yo'onic onox ta snopic li c'usitic chopole. Tsa' yantsic, tsa' yajmulic, chmilvanic.

7.22 Ch-elc'ajic, tol xpich' o yo'onic li c'usitic oye, naca chopol c'usitic tspasic, chlo'lovanic, mu xq'uexavic ta spasel li c'usitic chopole, tol xac' o sc'ac'al yo'onic mi oy c'usuc yu'un li xchi'ilique, tol xlo'iltavanic, stoyoj sbaic, mu xich' smelolic.

7.23 Scotol li c'usitic chopol li'i, ta yo'onic chlic tal, ja' tsta o smulic ta stojol ti Rioxe —x'utatic la li lajchavo'e.

9.2-8

Ja' li' yaloj ti iyac' xojobal ti Jesuse ti iyil oxvo' yajchanc'o

(Mt. 17.1-13; Lc. 9.28-36)

9.2 Ti c'alal ilaj vaquib c'ac'al ti yech iyal ti Jesuse, ja'o la i'iq'ueic muyel ta jp'ej muc'ta vits li Pedroe, xchi'uc li Jacoboe, xchi'uc li Juane. Li oxvo'e iyilic la ti iyac' xojobal ti Jesuse.

9.3 Ti sc'u'e xlebebet xa la tajmec saquil. Mu la much'u yech x'uc'umaj ta sjunlej balamil.

9.4 Ja'o la iyilic ti Eliase xchi'uc ti Moises, tey la chlo'ilajic xchi'uc ti Jesuse.

9.5 —Jchanubtasvanej, lec ti li'otic oe. Ta jmeltsanticotic oxp'ejuc sucbil yanal te'; jp'ej avu'un, jp'ej yu'un Moisés, jp'ej yu'un Elías —xi la li Pedroe.

9.6 Mu la sna' ti c'usi iyale yu'un la ixi'ic tajmec.

9.7 Ital la lumal toc, ibut'ij la scotolic. Iya'ic la ic'opoj ta yut lumal toc ti Rioxe.

—Li'i ja' Jch'amal. Jc'anoj tajmec. Xach'unbeic me li c'usitic chayalbeique —xi la.

9.8 Ta jliquel o isq'uelic la ta jujot, pero stuc xa la tey va'al iyilic ti Jesuse.

12.28-31

Ja' li' yaloj ti c'usi mantalil más tsotse

(Mt. 22.34-40)

12.28 Tey la jun jchanubtasvanej yilel ta smantaltac Riox. Iya'i la ti tey chlo'ilaj xchi'uc Jesús ti jsaduceotique. Ti c'alal iya'i ti ta yav ta yav chtac'av ti Jesuse, inopoj la ech'el uc.

—Ta scotol li smantaltac Rioxe ¿c'usi jtosucal ti más tsotse? —xi la.

12.29 Itac'av la ti Jesuse:

—Li smantal Rioxe ti más tsotse ja' li'i: “Jchi'iltactic, a'yic me. Vo'otic li j'israelotique jun no'ox cajvaltic ta jcotoltic, ja' ti Riox ta vinajele.

12.30 C'anic me ta sjunul avo'onic ti Rioxe. Ja' ac'u tunuc yu'un lap'ijilique xchi'uc lavipique”, xi li mantale. Le'e ja' más tsots.

12.31 Li xchibale tsots noxtoc. “C'uxubino me achi'iltac chac c'u cha'al chac'uxubin aba atuque”, xi. Mu c'usi yan mantal ti más tsotse —x'utat la yu'un ti Jesuse.

14.10-11

Ja' li' yaloj ti ispas trate ti Judase ti chac' entrucal ti Jesuse

(Mt. 26.14-16; Lc. 22.3-6)

14.10 Ti Judas Iscariotee ja' lajchavo'ic o ta yajchanc'op ti Jesuse. Ja' la ba sc'opon ti totil paleetique yu'un la tspotrate ti chac' entrucal ti Jesuse.

14.11 Ti c'alal iya'i ti totil paleetique, xmuyubajic xa la tajmec.

—Chacac'beticotit taqu'in —xutic la ti Judase.

Ti Judase isa' la ti c'u to xi xu' chac' entrucal ti Jesuse.

14.44-46

14.44 Ti Judase, ti snopoj xa onox ti chac' entrucal ti Jesuse, yaloj xa la c'u x'elan chac' iluc ti Jesuse:

—Ti much'u ta jbutse, ja' me xatsaquic. Lec me xachabiic ech'el —xi onox la.

14.45 Ti c'alal ic'ot ti Judase, inopoj la yo' bu ti Jesuse.

—Jchanubtasvanej —xut la.

Ja'o la isbutse'.

14.46 Ja'o la inopoj ti crixchanoetique, istaquic la ti Jesuse.

15.6-15

Ja' li' yaloj ti jmoj xa chich' milel ti Jesuse

(Mt. 27.15-31; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38—19.16)

15.6 Ta jujun sq'uinal ti c'alal ilocuic ta mozoil ti ba'yi jtot jme'ticotique, ti Pilatoc isloques jun jchuquel ti bu junucal tsc'anic loquesbel ti jchi'ilticotique.

15.7 Tey tiq'uil ta chuquel xchi'uc xchi'il ta milvanej jun jchi'ilticotit, Barrabás sbi. Yu'un itsob to'ox sbaic, iscrontainic ti covierno.

15.8 Ti c'alal tey tsobol ti jchi'ilticotique, iyalbeic ti Pilatoc ti ac'u sloques junuc jchuquel chac c'u cha'al tspotrate onox jujun q'uine.

15.9 —¿Mi ja' chac'anic ti ta jcolta li'i ti chal ti ja' chaspasic ta mantale? —x'utatic yu'un ti Pilatoc.

15.10 Ti x'elan iyal ti Pilatoc, yu'un sna'oj ti yit'ixal no'ox yo'onic ti totil paleetique ti iyaquic entrucal ti Jesuse.

15.11 Ti totil paleetique isp'ijubtasic ti crixchanoetique ti ja' ac'u sc'anic loquesbel ti Barrabase.

15.12 —¿C'usi ta jcha'le li much'u chaspasic ta mantal chavalique? —x'utatic yu'un ti Pilatoe.

15.13 I'avan scotolic noxtoc:

—iJipano ta cruz! —xiic.

15.14 —¿C'usi smul avu'unic? —xi ti Pilatoe.

Más to tsots i'avanic.

—iJipano ta cruz! —xiic tajmec.

15.15 Ti Pilatoe ja' tsc'an ti ich'bil ta muc' yu'un ti crixchanoetique, yech'o ti ja' isloq'ues ti Barrabase.

Ja'o iyalbe ti yajsolterotaque ti ac'u yac'beic arsial ti Jesuse. Ti c'alal laj yac'beique, iyac' orten ti ac'u ba sjipanel ta cruze.

15.33-39

15.33 Ta ol c'ac'al i'ic'ub. Ta oxib to ora xmal isacub.

15.34 Ta oxib ora xmal ja'o tsots i'avan ti Jesuse:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —xi. Ti c'usi iyale, “Cajval, Cajval, ¿c'u yu'un ti acomtsanone?” xi smelol.

15.35 Oy jayvo' ti iya'iiique.

—iVa'i un! Ja' chapta ti j'alc'op Elíase —xiic.

15.36 Ja'o ibat ta anil jun ti much'u iya'ie, ba stam tal esponja. Ists'aj ta binagre, ixoj ta aj, iyac'be sts'uts' ti Jesuse.

—Mu xavac'be. Jq'ueltiqic mi chtal syalesel ta cruz yu'un ti Elíase —x'utat yu'un ti yantique.

15.37 Ti Jesuse tsots i'avan noxtoc, ja'o xa iloc' xch'ulel.

15.38 Ja'o ijat ta o'lol ti muc'ta poc' sc'alobil li muc'ta temploe. Ijat yalel c'alal yoc.

15.39 Ti capitán solteroe tey va'al ta stuq'uil ti Jesuse. C'alal iyil ti iloc' xch'ulel c'alal laj avanuque

—Melel ti ja' xch'amal Rioxe —xi.

15.42-46

Ja' li' yaloj ti imuque ti Jesuse

(Mt. 27.57-61; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

15.42 15.43 Ti c'alal icham ti Jesuse, ja'o ta sc'ac'alil ta xchap sbaic li jchi'ilticotic ti ta xcuxic ta yoc'omale. Tey jun jchi'ilticotic, José sbi, liquem tal ta jteclum Arimatea. Ti Josee ochem ta meltsanejc'op cu'unticotic. Ich'bil ta muc'. Smalaoj uc ti chtal pasvanuc ta mantal ti Rioxe. Ta smalel c'ac'al ti Josee isnop ti chba sc'o'pon ti Pilatoe. Muc bu xi'em, ba sc'anbe spat xocon ti ánima Jesuse.

15.44 Ti Pilatoe toj ch'ayel la yo'on ic'ot ti c'alal iya'i ti icham xa ti Jesuse. Yu'un yiloy ti mu xcham ta ora ti much'utic chjipanat ta cruze. Istac la ta iq'uel ti capitán solteroe, isjac'be la mi yech ti icham xa ti Jesuse.

15.45 Ti c'alal iyal ti capitán solteroe ti icham xae, ti Pilatoe iyac' la permiso ti xu' chich' ti Josee.

15.46 Yech'o un ti Josee isman jlic saquil poc', ja'o isyales ta cruz ti Jesuse. Ispix ta saquil poc', ba stic' ta ch'objil ton. Isetetin tal muc'ta setset ton, ismac o comel li ti'ch'ene.

16.1-7

Ja' li' yaloj ti icha'cuxi loq'uel ta smuquenal ti Jesuse

(Mt. 28.1-10; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

16.1 Ti c'alal ich'ay c'ac'al ta savaroe, li María liquem tal ta Magdala, xchi'uc li Salomee, xchi'uc li otro jun María li sme' Jacoboe, ismanic la muil ts'i'lel ti chba yac'beic ta spat xocon ti ánima Jesuse.

16.2 Sob ta primero c'ac'al xemana, ja' li romincoe, ibatic la yo' bu telanbil ti Jesuse. Naca la iloc' c'ac'al.

16.3 —¿Much'u chisetetinbotic loq'uel tana li ton ta ti' ch'ene? —xut la sbaic.

16.4 Ti c'alal ic'otique, setetinbil xa'ox la loq'uel li muc'ta ton macbil o sti'il li ch'ene.

16.5 I'ochic la, tey la iyilic jun crem yilel, tey la chotol ta sbats'ic'obic. Nat la sc'u', sac la. Ixi'ic o la tajmec li antsetique.

16.6 —Mu me xaxi'ic. Jna'oj ti ja' chasa'ic ti Jesus Nazarete ti icham ta cruze. Icha'cuxi xa. Mu xa bu li'i. Q'uelavilic yo' bu istelanic to'oxe.

16.7 Ba albeic li Pedroe xchi'uc li yan yajchanc'ope ti ja' ba'yi chc'ot ta Galilea li Jesuse. Tey chc'ot staic ti c'u cha'al i'albatic onoxe —x'utatic la li antsetique.

16.15-16

16.15 I'albatic la yu'un ti Jesuse:

—Batanic ta sjunlej balamil. Ba albeic scotol crixchanoetic ti vo'on xu' chcac' cuxlicuc ta sbatel osile.

16.16 Ti much'utic ta xch'unique, ti chich'ic vo'e, ja' chcuxiic ta sbatel osil. Yan ti much'utic mu xch'unique jmoj sc'oplal ch-ochic ta c'oc' ta sbatel osil.

16.19-20

Ja' li' yaloj ti ibat ta vinajel ti Jesuse

(Lc. 24.50-53)

16.19 Ti c'alal laj c'oponaticuc comele, ja'o la ibat ta vinajel ti Cajvaltuc Jesuse. Tey c'ot chotluc ta sbats'ic'ob ti Rioxe, tey tspas mantal xchi'uc.

16.20 Li yajchanc'optaque illoq'uic ta yalel a'yuc ta sjunlej balamil ti c'usitic iyal comele. Icoltaatic ta yalel a'yuc yu'un ti Cajvaltuc. Iyaq'uic iluc ti oy slequilal syu'elale, ja' ivinaj o ti ja' yaloj comel ti c'usitic iyalic a'yuc.